

Råd och tips om eld och brand

från Brandkåren Attunda

Attunda är din räddningstjänst

”Brandkåren Attunda gör den skadefria kommunen möjlig”, det är vår vision.

I vårt arbete för en skadefri kommun:

- genomför vi räddningsinsatser vid bränder och andra olyckor.
- arbetar vi med förebyggande brandsäkerhet, förebyggande trafiksäkerhet och förebyggande vattensäkerhet.
- samarbetar vi med kommuner, andra myndigheter och företag.

När det händer en olycka är det vi som snabbt är på plats för att rädda liv, egendom och miljö. Men det är bara en liten del av vår arbetstid. Därför jobbar vi även med att förebygga olyckor genom att:

- utbilda och informera ungdomar i skolan om brand och olycksförebyggande åtgärder.
- utbilda och informera privatpersoner och kommunanställda i brandsäkerhet och brandskyddsarbete.
- förbättra brandsäkerheten på olika företag genom tillsynsarbete.
- tillsammans med våra medlemskommuner bygga ett tryggare och säkrare samhälle.

När en olycka inträffar

Beroende på var olyckan sker tar det olika lång tid för oss att komma fram. Vi vet att den som är drabbad tycker att några minuter känns som en evighet och vi gör alltid vårt bästa för att komma fram så fort som det överhuvudtaget är möjligt. Våra brandstationer är lokaliserade efter var de flesta olyckorna sker. Det är ett sätt att kunna vara snabbt på plats.

Våra brandstationer finns på följande platser:

- Unionsvägen i Järfälla,
- Pommernvägen i Sollentuna,
- Kockbacka i Upplands-Bro
- Pilsbokorset i Sigtuna
- Kolstavägen i Märsta
- Centrumvägen i Knivsta
- Karins väg i Upplands Väsby

Vår största uppgift är att rädda liv. Därefter inriktar vi oss på att rädda möbler, bilar, hus, miljö och annat som hotas av branden.

Om det börjar brinna går det fort

Om du vet hur du ska göra när det brinner kan du minska brandens omfattning och konsekvenser. Det kan rädda livet både på dig själv och andra.

Brandsäkerhet handlar till stora delar om sunt förnuft men också om att uppdatera sina kunskaper ibland. Brandvarnare är en självklar och billig livförsäkring som du säkert har, men vet du säkert att den fungerar? Och vet du vilken typ av brandsläckare som är bäst i ditt hem?

Använd några minuter till att läsa broschyren så är du bättre förberedd om olyckan är framme.

Har du frågor om brandsäkerhet, ring gärna oss på Brandkåren Attunda, tfn 08-594 696 00.

VISSTE DU ATT... du hittar många tips om brandsäkerhet på vår webbplats: www.brandkaren-attunda.se

Vad är eld och brand egentligen?

Vet du skillnaden mellan eld och brand? Eld är något som du vill ska brinna och som du har kontroll över. Brand är något som du inte vill ska brinna och som brinner okontrollerat.

För att det ska kunna brinna behövs tre saker: bränsle, värme och syre. Olika material behöver olika hög temperatur för att brinna. För att släcka en eld måste du ta bort någon av eldens förutsättningar. Att kyla eller kväva elden ger ett snabbt resultat. Det gör du enklast med vatten eller brandsläckare. Att inte ge elden tillgång till nytt bränsle gör att den slocknar så småningom.

När en brand startar är förloppet ofta mycket snabbt. Efter bara någon minut kan branden vara så stor och avge så mycket giftig brandrök att det är farligt att vara i närheten. Ett rum som brinner kan bli helt övertänt på bara fem minuter och kan ha en temperatur på över 1 000° C. En fungerande brandvarnare upptäcker en brand tidigt och ger dig viktiga minuter att släcka eller komma undan.

VISSTE DU ATT... det oftast är den giftiga röken som dödar. Stäng dörren till rummet eller lägenheten som brinner så att röken inte sprider sig.

Skydda dig själv och ditt hem

Drygt 100 människor dör i bränder i Sverige varje år. Vid många av de dödsbränder som inträffar i bostäder finns ingen fungerande brandvarnare. Brandvarnare och brandsläckare är två smarta sätt att skydda ditt hem mot brand.

Brandvarnare

- **Rök är farligare än eld.** Röken väcker dig inte, utan söver dig. Brandvarnaren reagerar direkt på rök och ser till att du vaknar och kan släcka branden eller ta dig ut.
- **Ha minst en brandvarnare** per våningsplan, gärna flera.
- **Byt batteri regelbundet**, till exempel vid första advent. Kolla då även att din brandvarnare verkligen fungerar.
- **Testa brandvarnaren.** Testa genom att trycka in testknappen eller hålla ett nysläckt ljus under brandvarnaren.

Brandsläckare

- **Vi rekommenderar** sex kilos pulversläckare i hemmet. Den är lätt att använda och släcker branden effektivt. Du kan även använda den om det brinner i elektrisk utrustning.
- **Alla släckare har** en bruksanvisning. Ta reda på hur din släckare fungerar.
- **Se till att** alla i bostaden vet var släckaren finns och hur den fungerar.

Utrym snabbt och säkert

Gör upp en enkel plan för hur du ska göra om det skulle börja brinna där du bor.

Brinner det hos dig?

- Släck om det går men ta inga onödiga risker.
- Om du inte kan släcka - ta dig ut och stäng dörren efter dig. Då kan inte röken sprida sig.
- Är rummet rökfullt? Kryp under röken. Där är sikten bättre.
- Ring 112 för att larma.

Brinner det i grannens lägenhet?

- Ring 112 för att larma eller om du känner dig orolig.
- Stanna i din lägenhet och håll fönster och dörrar stängda. Din lägenhet kan stå emot en brand i 30 till 60 minuter.
- Om det kommer in rök genom dörrspringor eller ventilation kan du täta med blöta handdukar eller tejp.
- Gå ut på balkongen eller öppna ett fönster om du behöver frisk luft.
- Invänta räddningstjänsten som hjälper dig ut.
- Gå aldrig ut i ett rökfullt trapphus!

Planera utrymning från ditt hem

- Planera minst en väg att ta dig ut om det brinner och du inte kan använda den vanliga vägen ut.
- En fast stege på fasaden, kan vara en bra idé.
- Om ni är flera som bor i huset, bestäm en uppsamlingsplats och gå igenom utrymningsplanen tillsammans.
- Öva gärna.
- Kom ihåg att brandvarnare och brandsläckare är ett bra brandskydd i hemmet.

HÅLL TRAPPHUSEN FRIA från skräp och brännbara saker. Tänk på att trapphuset är din väg ut och vår väg in om det händer en olycka. Ställ inte barnvagnar, tidningar, cyklar och andra brännbara eller hindrande föremål i trapphuset.

Vanliga brandorsaker i hemmet

En vanlig orsak till brand i hemmet är att vi glömmet, slarvar eller helt enkelt inte är medvetna om riskerna. Detta är några av våra allra vanligaste brandorsaker.

Torrkokning och brand i köksfläkten

Mat som glöms på spisen är den vanligaste brandorsaken i våra hem. Lämna aldrig en påslagen spis.

- Om det börjar brinna i en kastrull: lägg på locket, dra kastrullen från spisen och stäng av spisen.
- Släck aldrig brinnande fett med vatten. Hett vatten ihop med fett kan orsaka en explosion som brännskadar dig.
- Rengör din fläkt regelbundet så att den inte samlar på sig fett som lätt kan börja brinna.
- Installera gärna en timer som stänger av spisen automatiskt efter en viss tid.

Elbränder

Felaktiga startreläer på kyl och frys, elektriska bäddvärmare och tvättmaskiner är exempel på några vanliga elrelaterade bränder. För att undvika dessa ska du:

- Aldrig använda tvättmaskin, diskmaskin eller torktumlare när du inte är hemma eller när du sover.
- Byta ut bäddvärmare och värmedynor om de är äldre än tio år. De har begränsad livslängd.

- Rulla ut skarvsladdar (sladdvindor) i dess hela längd vid användning för att undvika överhettning.
- Byta ut gamla elledningar där isoleringen blivit spröd eller på annat sätt är skadad.

Rökning

Var tredje dödsbrand beror på att en rökare somnar med cigaretten i handen. Det räcker med att 100 gram av möbelstopningen förbränns för att det ska utvecklas så mycket rök att du sövs till döds.

Levande ljus

Levande ljus som glömts eller placerats fel är en vanlig brandorsak. Lämna aldrig levande ljus utan uppsikt.

- Använd ljusstakar av icke brännbart material.
- Dekorera ljusstakarna med icke brännbart material.
- Lämna aldrig barn eller husdjur ensamma med levande ljus.

Skydda ditt hem från brand

Brandvarnare	Ha minst en brandvarnare per våningsplan. Kontrollera regelbundet att de fungerar genom att hålla in testknappen tills det tjuter.
Brandsläckare	Se till att alla i hemmet vet var brandsläckaren finns och hur den fungerar. Kontrollera den med jämna mellanrum.
Tändstickor	Förvara tändstickorna på ett säkert ställe där barn inte kommer åt dem.
Spisen	Lämna aldrig spisen påslagen. En timer hjälper dig att stänga av spisen om du glömmet.
Bäddvärmare	Byt ut bäddvärmare och värmedynor om de är äldre än tio år. Använd dem inte när du sover. Se till att de är helt utrullade vid användning.
EI	Byt ut lysrör som blinkar och använd säkerhetsglimtändare. Rulla ut dina skarvsladdar (sladdvindor) i sin hela längd när du använder dem. Byt ut gamla elledningar om isoleringen blivit spröd eller är skadad på något annat sätt.

Vitvaror	Använd aldrig tvättmaskin, diskmaskin eller torktumlare när du inte är hemma eller när du sover.
Bastu	Undvik att använda bastun som förråd.
Köksfläkten	Rengör fläkt och filter regelbundet från fett och smuts.
Levande ljus	Använd bara ljusstakar av material som inte kan brinna och kom ihåg att släcka ljusen när du lämnar rummet.
Brandfarliga varor	Förvara alltid brandfarliga varor i sina originalförpackningar och på en plats där barn inte kommer åt dem. Det är inte tillåtet att förvara dem i källare eller vindsförråd i flerfamiljshus.
Utrymning	Gör en plan för hur du ska ta dig ut om det börjar brinna hemma. Öva gärna.

Om du upptäcker en brand

Alla bränder är små i början. Om du upptäcker en brand i tidigt skede ska du självklart försöka släcka den, men ta inga onödiga risker. Om du inte kan släcka ska du rädda dig själv och andra som befinner sig i akut fara. Varna dem som befinner sig i närheten. Ring 112.

Ta alltid ett brandlarm på allvar

Om larmet går i en lokal där du befinner dig, gå lugnt mot närmaste utgång. Titta efter den gröna skylten. Det är inte säkert att du kan se faran men du ska alltid ta ett larm på allvar. Det är bättre att reagera en gång för mycket än en gång för lite.

Så här tar du hand om en rökskadad person

- Rök kväver och är giftig. Du märker inte att du andas in den och riskerar att sövas till döds.
- En rökskadad person måste snabbt få frisk luft. Gör konstgjord andning om personen inte andas själv.
- Åk alltid till sjukhus för kontroll.

En brännskada ska kylas snabbt och länge

- Kyl så snabbt som möjligt brännskadad hud med svalt vatten tills smärtan lagt sig (minst tio minuter).
- Svep sedan en ren handduk eller liknande om skadan för att skydda mot smuts och infektioner.
- Dra aldrig loss kläder som har fastnat i huden. Klipp rent runt omkring och kyl med vatten.
- Om skadan är större än handflatan på den skadade personen, kyl skadan men värms personen. Sök läkarhjälp.

Så här släcker du olika typer av bränder

Brand i kastrull (fett, matolja, stearin)	Lägg på ett lock eller liknande. Släck aldrig med vatten. Det kan skapa en våldsamt explosion.
I dina kläder	Lägg dig ner, rulla runt och släck på så vis elden.
I någon annans kläder	Släck elden med filt eller liknande. Lägg filten från huvudet och neråt så att det inte slår upp lågor i ansiktet på den drabbade personen. Släck glödande kläder med vatten.
I möbler och inredning	Släck med vatten, handbrandsläckare eller filt.
I elapparater, inkl. dator	Dra först ur kontakten om det går. Släck med vatten, handbrandsläckare eller filt.
TV	Börja med att dra ur kontakten. Släck sedan branden med vatten, handbrandsläckare eller filt.
Bil eller båt	Släck med handbrandsläckare.
Brandfarliga produkter	Släck med handbrandsläckare.

Elda utomhus

Var försiktig när du eldar. Gör först en bedömning om väderleken är lämplig för eldning. Det är alltid du som eldar som ansvarar för säkerheten. Eldning i mindre omfattning är normalt tillåtet. Kontrollera med miljö- och hälsovårdskontoret vad som gäller för din kommun.

**KONTROLLERA
BRANDRISKEN:
08-721 23 26.**

Eldning av trädgårdsavfall

Eftersom reglerna för hantering av trädgårdsavfall skiljer sig mellan våra medlemskommuner rekommenderar vi att du kontrollerar vilka regler som gäller i din kommun. Reglerna för eldning finns för att skydda vår miljö och hälsa.

Du får aldrig elda sopor eller liknande.

Flera av Attundas kommuner har infört speciella eldningsveckor då man får elda sitt trädgårdsavfall. Övriga veckor är det förbjudet.

Elda och grilla i naturen

Hitta en säker plats att elda på. Ett fältkök eller redan färdiga eldstäder är allra bäst. Engångsgrill är inte en säker grillplats. Välj annars en lugn och skyddad plats. Grus- eller sandmark så nära vatten som möjligt är bra. Bygg en eldstad av stenar och sand och håll elden liten. Ha alltid vatten till hands. Se till att gnistor inte blåser in mot land eller skog. Låt alltid elden brinna ut. Släck ordentligt och se till att glöden slocknar innan du lämnar platsen. Du ska naturligtvis inte elda när det blåser hårt eller råder eldningsförbud.

Grilla säkert

- Se till att grillen står stadigt.
- Använd tändvätska när du ska tända grillen och låt den dra.
- Ha en trädgårdsslang eller en hink vatten i närheten.
- Fett som droppar ner i glöden kan börja brinna. Släck lågorna med lite vatten från en blomspruta.
- Släck kvarvarande aska/glöd med vatten eller ställ grillen med locket på, utomhus på en säker plats.
- Töm aldrig osläckt aska eller kolrester i soporna eller i trädgården. De kan fortsätta glöda långt efter avslutad grillning.
- Att hälla T-sprit eller bensin på glöd eller lågor kan leda till att flaskan antänds och exploderar. Spruta aldrig tändvätska på glödande kol. Lågor kan slå upp och bränna dig.

Gasolgrill

Kolla att slangar och slanganslutningar är täta. Stäng alltid av gasolflaskventilen när gasolen inte används. Tillverkarna rekommenderar att du byter slangar vartannat år.

Engångsgrill

Engångsgrillar ska placeras på underlag som inte kan brinna. Om du ställer den på gräset eller på en möbel av trä kan det lätt börja brinna. Släck din engångsgrill med vatten. Kasta aldrig en osläckt engångsgrill i soporna.

Fyrverkerier och smällare

- **Se till att dina** raketer eller smällare står stadigt. Bygg en ramp eller stick ner raketen i marken.
- **Rikta raketerna bort** från folk och håll säkerhetsavståndet.
- **Vänta minst fem** minuter innan du går fram till en raket som inte fungerar. Försök inte att tända den igen.
- **Ta ansvar för** barn och för de fyrverkerier och smällare du har. Barn kan inte bedöma riskerna själva.
- **Var nykter.**
- **Visa hänsyn.** Både djur och människor kan bli skrämda av fyrverkerier och smällare.
- **Åldersgräns.** Man måste ha fyllt 18 år för att få använda fyrverkerier.

Brandfarliga varor

Ha aldrig mer brandfarliga varor hemma än du behöver. Det är en bra grundregel.

Bensin, gasol, t-sprit, metanol, fotogen, tändvätska och lim

Brandfarliga varor måste hanteras rätt. De avger explosiva ångor som lätt börjar brinna om de kommer i kontakt med heta ytor eller gnistor.

- **Förvara dem i** originalförpackningen, på lämplig plats och oåtkomligt för barn.
- **Kom ihåg att** du inte får förvara brandfarliga varor i vinds- eller källarförråd om du bor i flerfamiljshus.
- **Släng aldrig sprayflaskor** på öppen eld. De kan explodera med kraft.

Gasol

Gasol är en mycket explosiv gas. Kontrollera ventiler och kopplingar på din gasoltub regelbundet. Tillverkarna rekommenderar att du byter slangar vartannat år. Släck

alltid lågan i ditt gasolkök och i bil-/båt kylskåpet när du tankar. Stäng alltid av gasolflaskventilen när gasolen inte används.

Linolja, möbelolja

Linolja oxiderar i luften och ger en så stark värmeutveckling att de trasor du har använt för inoljning av möbler kan självantända. Det bästa är att lägga trasorna i en burk med vatten och sätta lock på i några dygn. Då härdar linoljan och du kan slänga trasorna. Penslar eller påstrykare rengör du med såpa.

Flera möbeloljor har egenskaper som kan orsaka självantändning, t ex linolja, klinkerolja, teakolja och bonvaxer. Läs på förpackningen hur produkten ska hanteras.

ICE - In Case of Emergency

ICE är ett snabbt och enkelt sätt för räddnings- och sjukvårdspersonal att komma i kontakt med dina anhöriga om du råkat ut för en olycka och inte är kontaktbar.

Gör så här:

Lägg till en ny kontakt i telefonboken. Skriv in ICE1 och vilken relation du har till personen, personens namn, och sedan telefonnumret. T ex: ICE mother Anna Andersson, +46 8 555 55 55. Spara den nya kontakten. Vill du lägga till fler kontakter, skriv ICE2 och fortsätt som i exemplet ovan. Tänk på att använda landsnummer +46 för svenska kontaktpersoner och engelska som språk så att funktionen även fungerar när du är utomlands. Du bör berätta för de personer du lagt in under namnet ICE så att de vet om det.

När det brinner – ring 112

När du ringer 112 kommer du till SOS Alarm. Gör som SOS-operatören säger och svara lugnt på de frågor du får. Medan ni pratar skickar en annan operatör ut hjälp till olycksplatsen. Om du får fram nya uppgifter innan hjälpen har kommit fram, ring gärna igen. Ditt samtal med 112 försenar INTE hjälpen.

Alla som arbetar på SOS är specialutbildade på att hjälpa till vid olyckor och bränder.

Brandkåren Attunda

Räddningstjänsten i sex kommuner i nordvästra Stockholms län: Järfälla, Upplands-Bro, Sollentuna, Upplands Väsby, Sigtuna och Knivsta.

Brandkåren Attunda
Pommernvägen 1
192 70 SOLLENTUNA
Tfn 08-594 696 00, fax 08-96 39 48
www.brandkaren-attunda.se